

Suomen meriarkeologinen seura ry

TOIMINTAKERTOMUS

Tuntemattomat vapaaehtoiset sukeltajat saapuvat pintaan onnistuneen tehtävän suorittamisen jälkeen

Tuntemattomat vapaaehtoiset sukeltajat kiinnittävät kairausnäytteenottolaitteen prototyyppiä

TOIMINTAKERTOMUS

Vuosi 2019 oli Suomen meriarkeologisen seuran kahdeskymmenesneljäs toimintavuosi. Sääntöjensä mukaisesti seuran tarkoituksena on edistää meriarkeologista tutkimus-, koulutus- ja harrastustoimintaa Suomessa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi seura järjestää meriarkeologista tutkimusta, koulutusta ja seminaareja sekä esittää kannanottoja ja lausuntoja alaa koskevista kysymyksistä. Seura ylläpitää yhteyksiä osallistumalla alan kotimaisten sekä kansainvälisten järjestöjen ja tiedeyhteisöjen toimintaan. Meriarkeologian tuntemusta edistääkseen seura harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa.

Suomen meriarkeologinen seura on Tieteellisten seurojen valtuuskunnan jäsen ja Sukeltajaliitto ry:n yhteisöjäsen.

HALLITUS JA TOIMIHENKILÖT

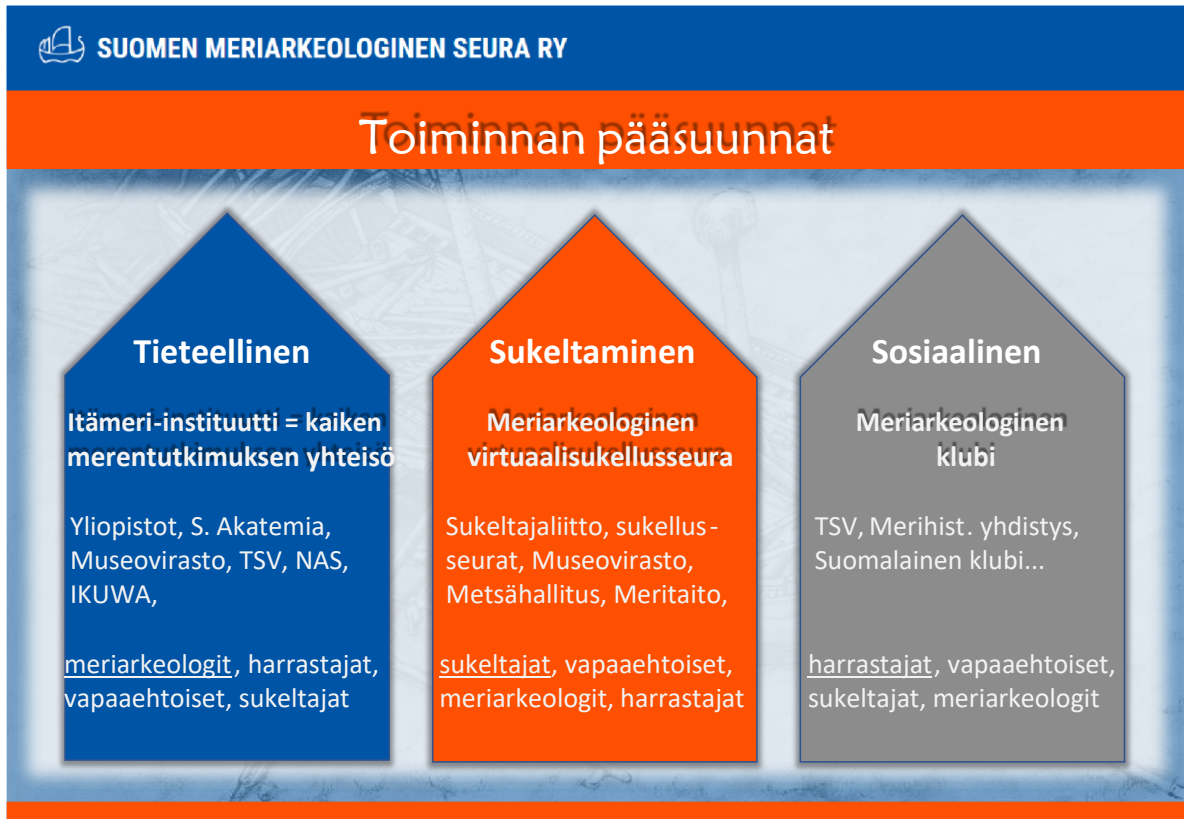
Vuoden 2019 aikana hallitus kokoontui yhteensä 5 kertaa, lisäksi hallituksella oli 4 sähköpostikokousta. Tilat kokouksiin saatiin käyttöön korvauksetta ja suurin osa kokouksista pidettiin Helsingissä Tieteiden talolla. Vuonna 2019 hallitukseen ovat kuuluneet seuraavat henkilöt: Markku Luoto (puheenjohtaja), Vesa Saarinen (varapuheenjohtaja), Juha Hakala (rahastonhoitaja), Kalle Virtanen, Kaj Enholm, Mikko Nieminen, Ari Pajunen, Kalle Salonen, Panu Hänninen, Kati Laasonen, Richard Eller ja Eero Karevuo. sekä varajäsen Sanna Siltanen. Toiminnantarkastajina toimivat Seppo Roivainen ja Sanna Paukku. Varatoiminnantarkastajina ovat toimineet Ekku Pinola ja Juha Lauro.

Seuran Vuosikokous pidettiin Suomalaisella Klubilla Helsingissä 13. 3.2019, jossa hyväksyttiin seuran toimintakertomus ja tilinpäätös, sekä myönnettiin seuran 2018 hallitukselle vastuuvapaus.

Seuran Syyskokous pidettiin tieteiden talolla 28.10.2019, jossa valittiin seuran puheenjohtaja ja hallitus vuodelle 2020 sekä esitettiin alustava vuoden 2020 toimintasuunnitelma.

TOIMINTA 2019

Seuran toiminnan kehittämiseksi toteutettiin verkossa jäsenkysely, johon saatiin yli 40 vastausta. Sen pohjalta hallitus piti 24. 1.2019 strategiapäivän, jossa uudistettiin seuran toiminnan painopistealueita jäsenistön toiveiden (kuva 1) mukaisesti.

Kuva 1. MAS toiminnan pääsuunnat 24.1.2019 strategiapäivän mukaisesti

Samoin strategiapäivässä määriteltiin seuran 2025 tavoitteet:

Tieteellisen toiminnan tavoite:

Meriarkeologinen instituutti on perustettu ja ensimmäiset tutkijat palkattu jo vuosikymmenen vaihteessa. Merkittävä kansainvälinen hanke on käynnissä hylkytutkimuksen popularisoimiseksi.

Sukellustoiminnan tavoite:

Meriarkeologinen seura on vastuullisen hylkysukeltamisen keskeisin yhteistyö- ja asiantuntijataho Suomessa. Sen organisaatio on toiminut jo vuosikymmenen vaihteesta. Seura koordinoi "VAMEPA" (vapaaehtoinen meriarkeologiapalvelu) toimintaa.

Sosiaalisen toiminnan tavoite:

Laajalle levinnyt ja tunnettu merellisestä kulttuuriperinnöstä kiinnostuneiden ihmisten sosiaalinen yhteisö sekä keskustelu- ja esiintymisfoorumi.

Strategiapäivän tulokset sekä jo edellisen hallituksen aloittamat hankkeet IKUWA7:n, Porkkalan Hylkypuiston ja Meriarkeologian Käsikirjan suhteen vahvistettiin myös 2019

toiminnan tavoitteiksi hallituksen ensimmäisessä eli järjestäytymiskokouksessa samana päivänä 24.1.2019.

TOIMINTA - IKUWA

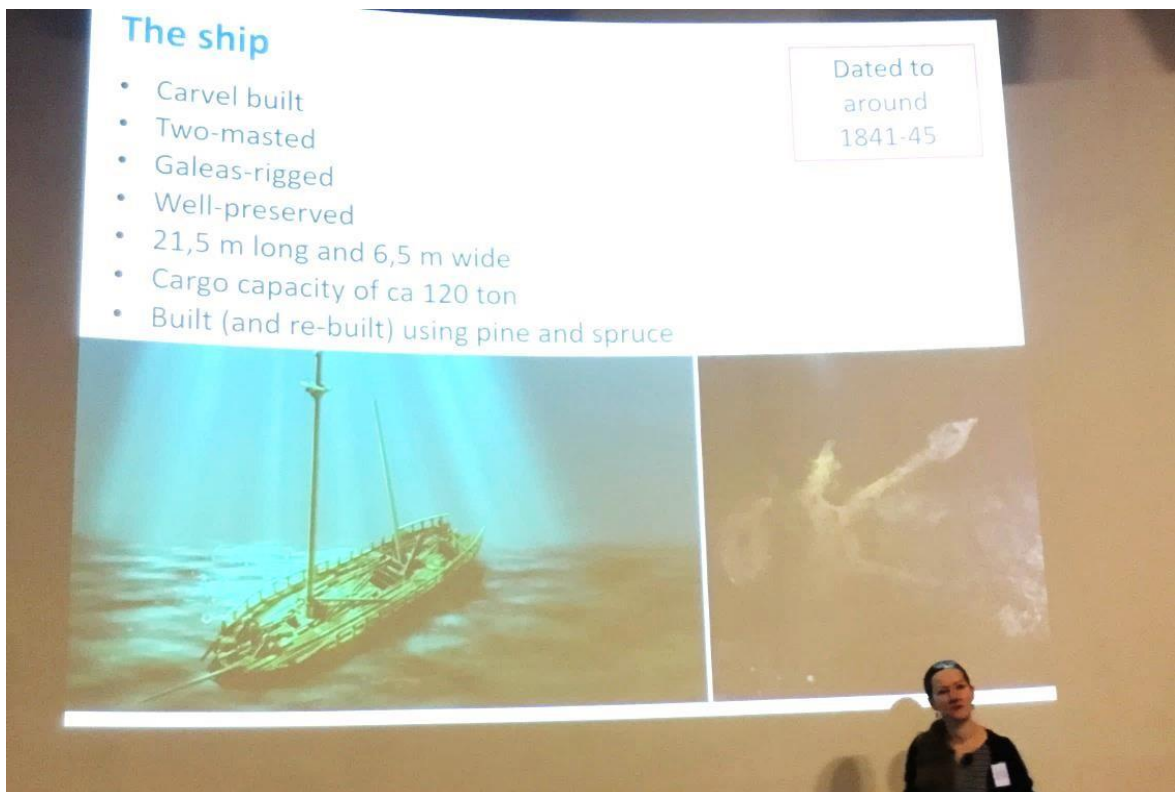
Vuoden aikana valmistauduttiin aktiivisesti 2.-5.6.2020 Helsingissä järjestettävään IKUWA7-kongressiin. IKUWA7 järjestelyistä vastaavat seuran lisäksi Helsingin Yliopisto ja Museovirasto. Tapahtuman käytännön järjestelyihin liittyviä asioita hoitaa Confedent International (Berling Capital Oy).

IKUWA7 järjestelyjä varten seuran hallitus nimesi jo 2018 keskuudestaan projektiryhmän, jota seuran osalta vetää VPJ Vesa Saarinen ja jonka jäseninä ovat Kalle Virtanen, joka vetää projektia myös HY:n puolelta, Kati Laasonen ja Ari Pajunen.

Seura haki ja sai rahoitusta IKUWA7:n järjestelyjä varten sekä Weisel-säätiöstä että Tieteellisten Seurain Valtuuskunnalta yhteensä 30 000 € kuten tilinpäätöksessä kerrotaan.

TOIMINTA - MERIHISTORIAN PÄIVÄT

Seura järjesti yhdessä Suomen merihistoriallisen yhdistyksen kanssa Merihistorian päivät 22.-24.3. Turun Forum Marinumissa. Tapahtuma on kehittymässä tieteelliseksi seminaariksi koska siitä tehdään tieteellinen julkaisu ja myös esitykset valittiin vertaisarviointimenettelyn kautta. Jenni ja Antti Wihurin säätiö tuki 10 000€ avustuksella.

PORKKALAN HYLKYPUISTO

Purjehduskaudella 2019 edellisvuonna aloitetun Porkkalan Hylkypuiston kehittäminen jatkui vilkkaana. Hylkypuistoa laajennettiin kolmeen uuteen hylkyyn, joten kauden loppuun mennessä puistoon kuului kaiken kaikkiaan seitsemän hylkyä.

Kesä-heinäkuun vaihteessa järjestettiin yhdessä Helsingin Yliopiston Meriarkeologian oppituolin kanssa ja Museoviraston rahallisella (10 000€) tuella yhdeksän päivän pituinen meriarkeologinen koulutus- ja kenttätöleiri Porkkalan Hylkypuistossa. Suomen Kulttuurirahaston / Harry Hendusen rahaston tuen ensimmäinen osa 15 000€ (yht. 35 000€ /3v) kattoi näytteiden ajoituskustannukset.

Leirille osallistui vapaaehtoisia sukeltajia kaikkiaan 16 eri sukellusseurasta, kaukaisimmat ~~aina~~ Rovaniemeltä saakka. Leirillä vieraili yli 50 henkilöä ja 28 eri vapaaehtoista suoritti leirin aikana erilaisia sukellustehtäviä. Ulkomaalaistaustaisia osallistujia oli mm. USA:sta, Englannista ja Somaliasta saakka. Leirin aikana tehtiin 2 500-3 000 henkilötyötuntia vapaaehtoista talkootyötä.

Sääolosuhteiden takia pääasiallista tutkimuskohdetta jouduttiin vaihtamaan hylkypuiston sisällä ja varsinaisen kaivaustoiminnan sijaan keskityttiin vähemmän destruktiivisen näytteenottomenetelmän (kairaus) kehittämiseen sekä vedenalaisen laserkeilauksen sovellusmahdollisuuksien tutkimiseen.

Leirin ja sitä seuranneen tutkimusmatkan aikana saatiin otettua viisi ajoitusnäytettä, joista vanhin ajoittuu alustavan C14 määrityksen mukaan 1300-luvulle. Kyseinen näyte otettiin alla olevassa kuvassa (kuva 3) näkyvästä limisaumaisesta kaaresta, joka kölilinjan mukaan symmetrisesti extrapoloituna antaa sen kokonaisleveydeksi vähintään 5,6m.

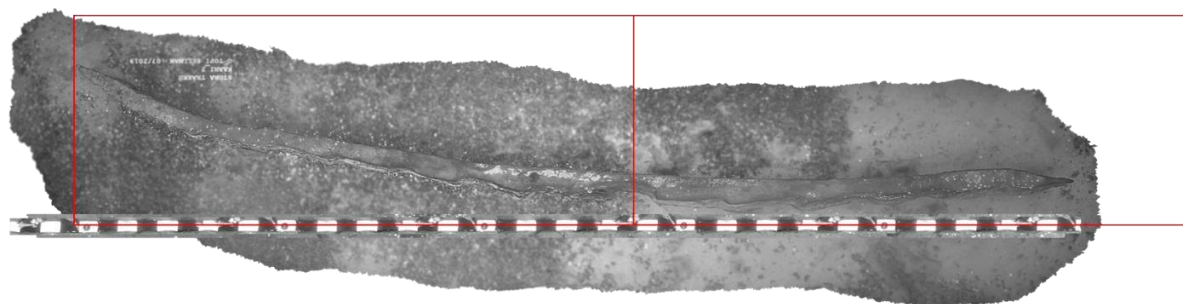
Kaaren laakea muoto, limisaumaisuus, puulaji (tammi) ja alustava ajoitus mahdollistavat holkki-hypoteesin, joka toteutuessaan olisi kansainvälinen sensaatio, koska holkkityyppisestä aluksesta ei ole aiempia arkeologisia löydöksiä.

B2 Extrapolation to symmetric by keel

280cm per side

560cm bottom frame width

280cm per side

Porkkalan Hylkypuiston kehittämistä sekä sen hylkyjen tutkimusta jatketaan edelleen.

KOULUTUS

NAS-kursseja järjestettiin aktiivisesti: kaksi Intro-kurssia, yksi keväällä ja toinen syksyllä sekä yksi Part I –kurssi kesällä. Yhteensä koulutuksiin osallistui 46 eri henkilöä, jotka suorittivat yhteensä 57 koulutusta ja niistä kertyi yli 650 henkilötyötuntia vapaaehtoista talkootyötä.

Introkurssin sisältöön on vakiintunut Museoviraston edustajan pitämä kahden tunnin koulutus vedenalaista kulttuuriperintöä koskevan lainsäädännön merkityksestä sukeltajille ja alan tutkimukselle sekä lupaviranomaisen roolista sen valvonnassa. kurssin suorittaminen on minimivaatimus seuran kajoavaan kenttätyötoimintaan osallistumiselle.

TOIMINTA – KLUBI-ILLAT ja MUU SOSIAALINEN TOIMINTA

Uutena toimintamuotona jäsenistön toiveesta aloitettiin kuukausittaisten klubi-iltojen pitäminen. Varsinaisia klubi-iltoja pidettiin viisi kappaletta vuoroin Kotkassa, Helsingissä ja Tampereella. Kun lisäksi osallistuimme Venemessujen yhteydessä pidettyyn hylkypuistoseminaariin VPJ Vesa Saarisen pitämällä esityksellä sekä isännöimme toukokuussa australialaisen meriarkeologi PhD Brad Duncanin esitelmätilaisuutta ja teimme marraskuussa tutustumismatkan Paks Margareetan kogginäyttelyn avajaisiin, on myös seuran järjestämää sosiaalista ohjelmaa ollut tarjolla vähintään kerran kuussa. Näiden toimintamuotojen tavoittamaa osallistujamäärää tai vapaaehtoistyötunteja on mahdoton arvioida, koska yleisötilaisuuksissa on ollut satoja osanottajia ja osa on osallistunut netin yli etänä.

TOIMINTA – KALUSTO

Vuoden 2019 aikana seuralle hankittiin monenlaista kenttätyötoiminnassa tarvittavaa kalustoa. Pääsääntöisesti kalustoa on hankittu jo käynnissä olevien hankkeiden, kuten Porkkalan Hylkypuiston edistämiseksi. Kalustohankinnat ovat kohdistuneet laitteisiin ja tarvikkeisiin, joita ei tyypillisesti ole sukelluseuroilta tai muiltakaan tahoilta lainattavissa.

Seuran kalusto on sen kaikkien jäsenien lainattavissa ja sitä varten perustettiin esittely- ja varaussivu seuran nettisivuille osoitteeseen:

www.mas.fi/fi/seura/lainakalusto.

Kuvat 4, 5 ja 6. Seuran lainakalustoa: vedenalainen metallinpaljastin, pintapuhelin ja ROV/vedenalainen drone

MUU TOIMINTA

Seuran muusta toiminnasta lienee syytä nostaa esiin mm. Sukeltaja-App:n kehittäminen yhdessä Helsingin Yliopiston Tietojenkäsittelytieteen opiskelijoiden, Sukeltajaliiton ja Museoviraston kanssa. Ensimmäinen betaversio saatiin Googlen Appstoreen toukokuussa ja sen koekäyttö jatkui koko sukelluskauden. Tarkoituksena on jatkaa sen kehittämistä 2020.

Jäsenistön toiveesta seura avasi oman fanituotekaupan internettiin. Verkkokauppaa fasilitoi kaupallinen toimija, joka tarjoaa seuroille ja yhdistyksille fanikaupan palveluna. Seura ei ota mitään vastuuta tuotteista tai niihin liittyvistä asioista kuten toimituksista tai maksuista. Olemme vain antaneet logomme toimijan käyttöön tietyin ehdoin ja saamme siitä parin euron korvauksen per tuote.

Merkittävä osa seuramme sidosryhmätoiminnasta ei näy vuosi- ja syyskokouksessa annettua puheenjohtajan tiedotetta lukuun ottamatta seuran hallituksen ulkopuolelle. 2019 aikana seuramme edustajat ylläpitivät suhteita moniin eri tahoihin, niin julkisella- kuin yksityiselläkin puolella -eri viranomaisia unohtamatta. Tästä toiminnasta esimerkkejä ovat mm. Hylkypuiston ankkurointikivien saaminen Meriturvalta lahjoituksena tai Upinniemen ”tykkivaraston” selvittäminen Merivoimien sukeltajakoulun kanssa.

Seuran puheenjohtaja antoi myös Helsingin Sanomissa julkaistuin lausunnon kulttuuriperinnön saavutettavuuden huomioimisesta Porkkalan kansallispuistoa suunniteltaessa.

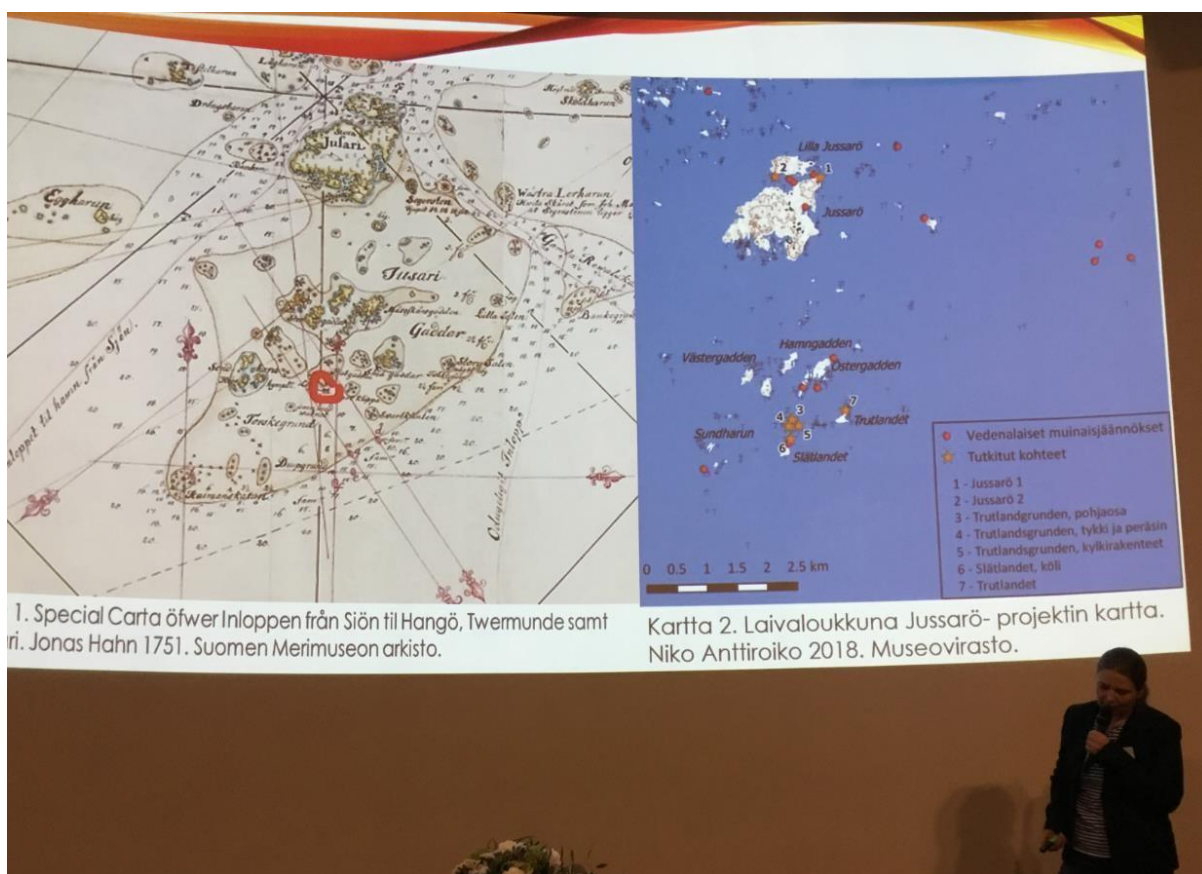
TOIMINTA - PALKITSEMISET

Meriarkeologinen seura jakoi viimevuoden tapaan tunnustuksia tarkoituksemme pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta edistämisestä. Seuran kunniajäsenyys nro 2. myönnettiin syyskokouksen päätteeksi seuran pitkäaikaiselle puheenjohtajalle Kalle

Virtaselle. Topi Sellman ja Ari Kapanen puolestaan palkittiin seuran pronssisella ansiomerkillä.

Kuvat 7 ja 8. Kalle Virtanen ja Topi Sellman vastaanottavat palkinnot seuran puheenjohtajalta.

Minna Koivikko esitteli Merihistorian päivillä Jussarön kenttätöiden ja historiatutkimuksen tuloksia. Valokuva: Juha Hakala